

صاحب امتیاز: مؤسسه همشهری
مدیر مسئول: محسن مهدیان
سر دبیر: دانیال معمار

معاون ضمايم: حامد فوقانی
دبیر ویژه نامه: مهلا داریان

واحد فنی:

مدیر فنی: حامد یزدانی، مدیر هنری: مهدی سلامی
صفحه آرایی: مجید اصغری
عکاس: فاطمه صفامنش
ویرایش عکس: مرجان عبداللهیان، صفحه خوانی و حرفه‌یابی: همکاران واحد فنی تحریریه
و با تشکر ویژه از دیگر همکاران مؤسسه همشهری

صندوق پستی:

۱۹۳۹۵/۵۴۴۶
تلفن: ۲۳۰۲۳۶۶۳

چاپ:

همشهری
پذیرش آگهی: ۸۴۳۲۱۰۰۰

همشهری

گروه ضمايم همشهری ناشر نشریات:

دوچرخه، بچه‌ها، خانواده، پایداری، اقتصاد،
تندرستی، خردنامه، داستان، دانستنیها،
سرزمین من، ماه، معماری، ۲۴، شهرنگار،
سرنخ و محله

نشانی: تهران، خیابان ولیعصر، نرسیده به پارک وی،
کوچه شهید قریشی، شماره ۱۴، روزنامه همشهری

روستای سرپیر - اردل

غارهایی به عنوان خانه سالمندان

راه طولانی کوچ، خانه‌هایی را به وجود آورده بود که محل نگهداری از سالمندان بود

بوده و تا همین اواخر هم، این رسم در برخی نقاط دورافتاده
ژاپن همچنان وجود داشته است.
البته رسم رها کردن سالمندان بیمار و ناتوان در کوه و
کمر امروزه وجود ندارد و می‌توان حدس زد که در میان
عشایر ایران، دست‌کم از ۲ یا ۳ نسل قبل به این سو، رفتار
با سالمندان تغییر کرده و کاربرد خرفخانه‌ها منسوخ
شده است.
اقوام باستانی ما کوچندگانی بودند که پس از یکجانشینی
دولت شهر بزرگی را بنا کرده‌اند؛ اما کوچ، چون سفری در
زمان تاکنون همراه ایرانیان باقی مانده است.

نظریه نسبت زمان را دقیقاً در مسیر برگشت می‌توان اثبات
کرد؛ هم راه طولانی‌تر می‌شود و هم زمان کش می‌آید.
هوا داشت تاریک می‌شد و ما به غاری کم عمق رسیدیم که
آثاری از زندگی و کوزه شکسته‌هایی قدیمی در آن دیده
می‌شد.
بنا بر برخی روایت‌ها، در گذشته رسم بر این بوده که افراد
پیر و ناتوان از پیمودن مسیر را، در این غارها همراه آب و
غذا می‌گذاشتند که به «خرفخانه» معروف است و خود
مسیر کوچ را ادامه می‌دادند. کارشناسان می‌گویند: سنت
رها کردن افراد سالمند در دیگر قبایل کوچنده جهان هم رایج

تصویرنمادین از غارهایی که به عنوان خرفخانه استفاده می‌شده است

سفر در داخل سنگ‌ها به سمت دنیای مغرب

برده‌گوری‌ها یکی از قدیمی‌ترین آثار تدفینی هستند که قدمت
آنها به دوران حکومت ماد می‌رسد

از گروستان و ماجراهایش خداحافظی کردیم تا به یک گورستان عجیب
سری بنزیم. روستای سرپیر، گور دخمه‌ای دارد که در گویش بختیاری به
آن «برده‌گوری» می‌گویند.
در آیین زرتشت آتش، آب و خاک مقدس هستند. در این آیین اگر جسد
را مدفون کنند، خاک را آلوده ساخته‌اند و اگر در آب غرق کنند، آب را ناپاک
نموده‌اند و اگر در آتش بسوزانند با آلوده ساختن این فروغ آسمانی،
بزرگ‌ترین معاصی صورت گرفته است. باید جسد را در دسترس مرغان و
جانوران لاشه‌خور قرار داد یا بالای برج‌های خاموشی در معرض نابودی
گذاشت. برده‌گوری سرپیر در جاده‌ای به سمت کوهستان، درست در
کنار جاده تنها و خاموش نشسته بود. سنگی بود با ۵ حفره در اندازه‌های
مختلف که روزگاری مردگان با خوابیدن داخل این سنگ‌ها، به دنیای
مغرب سفر می‌کردند.

کمی دورش چرخیدیم و داخل حفره‌هایش را نگاهی انداختیم، از اینکه
حتی داخل این حفره‌ها هم یادگاری نوشته‌اند، شگفت زده شدیم.
عنکبوتی در ورودی یکی از حفره‌ها، برای خودش لانه‌ای ساخته بود و
منتظر بود تا حشرات را به دیار باقی راهنمایی کند.
حدود ۸۰ برده‌گوری در استان چهارمحال و بختیاری وجود دارد که نشان
از تاریخ کهن این منطقه دارد.

برده‌گوری یا گوردخمه؛ محل تدفین مردگان زرتشتی - روستای سرپیر